

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
RESİM BÖLÜMÜ

BAROK DÖNEMİNDE MUM IŞIĞI KULLANIMI

(Diploma Çalışması Kapsamında Hazırlanan Araştırma ve Uygulama Tezi)

Hazırlayan

Sevil Kaya

(201353030)

Danışman

Doç. Cemile Didem Özışık

ERZURUM – 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	1
ÖNSÖZ.....	5
GİRİŞ	6

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.ARAŞTIRMA RAPORU

1.1.1. BAROK DÖNEMİNDE MUM IŞIĞI.....	7
1.1.1.1. BAROK DÖNEMİ KAVRAM OLARAK TANIMLANMASI.....	7
1.1.2.2 Dramatizyon ve Duygusalılık	7
1.1.2.2 Dinanizim ve Hareket	7
1.1.2.2 Dini Temaların Önemi	7
1.1.2.2 İştiham ve Süsleme	7
1.1.2.2 Büyük ve Simetrik Kompozisyonlar	7
1.1.2.2 Kontrat ve Işık Gölge Oyunları.....	8
1.1.2.2 Zengin Renk Paleti	8
1.1.2.2 Mimari.....	8
1.1.2.2 Rokoko.....	8
1.1.2.2 Barok Edebiyatı	8
1.1.2.2 Barok Döneminin Toplumsal Ve Tarihi Bağlamı.....	8
1.1.2.2 Barok Sanatçılar	8
1.1.2.2 Barok Resim.....	9
1.1.2.2 Barok Heykeltraşlık	9

Barok Müzik 9

Barok Lüteratür 9

Avrupa 'da Barok 9

İKİNCİ BÖLÜM

1.1.2.1. MUM IŞIĞI TARİHSEL GELİŞİMİ.....11

Mumun İlk Kullanımı 12

Antik medeniyette Mum Kullanımı 12

Orta Çağ ve Rönesans Dönemi 12

Sanayi Devrimi ve Modernleşme 12

Modern Kullanımı ve Popülerlik.....12

1.1.2.2.MUM IŞIĞINDA ÇALIŞAN RESSAMLAR.....13

Roma'da Yeni Başlangıçlar.....13

Caravaggio (Teneberizim).....14

1.1.1.2.3. BAROK IŞIĞININ TARİHSEL GELİŞİMİ 15

Chioroscuro Işık Gölge Konstrattı.....15

Işık Odakları ve Yönlendirme 15

Aydınlatma ve Hareket 15

Condelabra ve Aydınlatma Aksesuarları 15

Kandil ve Fenerler 15

Aydınlatma Mekanları ve Mimari Tasarım 16

Dini Ayinler ve Aydınlatma.....16

Caravaggio 16

Georges De La Taour 17

Rembrant Ven Rijin 17

1.1.2.3.4.CARAVAGGIO	18
1.1.2.3.5. GEORGES DE LA TAOUR	23
1.1.2.3.6.REMBRANT VAN RIJİN.....	26
1.1.2.4.1.BAROK DÖNEMİNDE MUM IŞIĞI VE SANAT	26
Chioroscuro ve Teneberizim	26
Mum Işığının Sıcak ve Yumuşak Dokusu	27
Dini ve Mitolojik Sahnelere Uygulaması	27
1.1.2.5.1.BAROK RESİM SANATINDA MUM IŞIĞI	27
1.1.2.6.1.MUM IŞIĞI VE DUYGUSAL ETKİLER	29
1.1.2.7.1.IŞIK VE GÖLGELERİN DRAMATİK KULLANIMI	30
1.1.2.8.BAROK DÖNEMİNDE MUM IŞIĞI VE MEKAN TASARIMI	32
1.1.2.9.BAROK DÖNEMİNDE AYDINLATMA	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
1.2.1.UYGULAMA RAPORU	36
1.3.1.SONUÇ	37
1.4.1.KAYNAKÇA.....	38

ÖNSÖZ

Öncelikle, her zaman yanımda olan benden desteğini hiç eksiltmeyen Aileme, başta saygı değer, Atölye hocam Doç. Cemile Didem Özışık ve diğer saygı değer hocalarıma, lisans eğitimim süresince her zaman yanımda olan arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Sevil KAYA

GİRİŞ

Barok dönemi, 17. ve 18. yüzyıllar arasında Avrupa'da hüküm süren bir sanat ve kültür dönemidir. Bu dönem, Rönesans'ın ardından gelen ve Klasik döneme geçiş sürecini temsil eder. Barok kelimesi, Portekizce' de "anormal" veya "biçimli" anlamına gelen "Barocco" kelimesinden gelir. Katolik Kilisesi'nin desteğiyle, büyük ölçüde dini temalara odaklanmıştır. Heykeltıraşlık, resim, mimari, müzik ve edebiyat alanlarında büyük başarılar elde edilmiştir. Barok sanat, duygusal yoğunluk, hareket ve dramatizasyon ile karakterizedir. Mimari alanında, Barok tarzı genellikle büyük ve süslü yapılarla ilişkilendirilir. Bu dönemde, kiliseler, saraylar ve kamu binaları büyük ölçüde Barok tarzında inşa edilmiştir. Özellikle İtalya, Fransa, İspanya ve Avusturya gibi ülkelerde Barok mimari önemli bir şekilde gelişmiştir. Dönemin en önemli ressamı arasında Gian Lorenzo Bernini, Caravaggio, Peter Paul Rubens ve Rembrandt gibi isimler bulunmaktadır. Bu sanatçılar, dramatik aydınlatma, canlı renkler ve dinamik kompozisyonlarla bilinen Barok tarzının önde gelen temsilcileridir. Müzik alanında, Johann Sebastian Bach, George Frideric Handel ve Antonio Vivaldi gibi besteciler Barok döneminin önde gelen isimleridir. Opera, oratoryo ve kantat gibi yeni müzik türleri bu dönemde popüler hale gelmiştir. Barok dönemi, Avrupa'da siyasi ve dini istikrarsızlık döneminde yaşanmıştır. Bu dönemdeki sanat eserleri, zenginlik, ihtişam ve duygusal derinlik arayışını yansıtmaktadır. Ancak, Barok tarzı bazen aşırı abartılı veya süslü olarak eleştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

1.1.2. MUM IŞIĞININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Mum ışığının tarihsel gelişimi oldukça uzun bir süreci kapsar ve insanlığın aydınlatma ihtiyacını karşılama çabalarının bir sonucudur. İnsanlar binlerce yıldır ışık kaynakları arayışı içinde olmuşlardır ve bu arayış, mumun keşfiyle bir dönüm noktası yaşamıştır.

İlk mumlar, tarih öncesi dönemlerde, yaklaşık 5.000 ila 3.000 yıl önce yapılmıştır. Bu mumlar, genellikle ağaç kütüklerinin üzerine hayvan yağı veya bitkisel yağlar sürülerek yapılırdı. Daha sonra, çözümlü haline getirilmiş bitki lifleri veya reçineli ağaç kabukları gibi malzemeler kullanılarak mumlar geliştirilmiştir. Bu erken dönem mumları, hem ışık kaynağı olarak kullanılırken hem de ritüel ve ayinlerde önemli bir rol oynamıştır.

Antik Mısırlılar, antik Yunanlar ve Roma İmparatorluğu gibi medeniyetler, mum yapımında ilerlemiş ve farklı teknikler geliştirmişlerdir. Mısırlılar, papirüs veya bambu gibi malzemeleri fitil olarak kullanmışlar ve mumları hayvan yağı veya bitkisel yağlarla üretmişlerdir. Yunanlar ve Romalılar ise mum yapımında çeşitli yağlar ve balmumu kullanmışlardır.

Orta Çağ boyunca, Avrupa'da mum üretimi ve kullanımı önemli ölçüde artmıştır. Kilise ayinlerinde ve evlerde aydınlatma için mumlar yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Mumlar, genellikle balmumu veya hayvan yağlarından yapılmıştır ve fitiller genellikle pamuktan oluşurdu.

Rönesans dönemiyle birlikte, mum üretimi ve kullanımı daha da yaygınlaşmış ve gelişmiştir. Parafin gibi petrol türevleri, 19. yüzyılda kullanılmaya başlanmış ve bu da mumların daha ucuz ve daha yaygın bir şekilde erişilebilir olmasını sağlamıştır. 18.yüzyılın başlarında, elektrikli aydınlatma yaygınlaşmış ve mum kullanımı azalmıştır. Ancak, mumlar hala dekoratif amaçlar için, atmosfer oluşturmak için ve hatta bazı geleneksel ayinlerde kullanılmaya devam etmektedir. Ayrıca, mumlar romantik biraz atmosfer sağlamak, meditasyon yapmak veya rahatlamak için de popüler bir seçenek olmaya devam etmektedir.

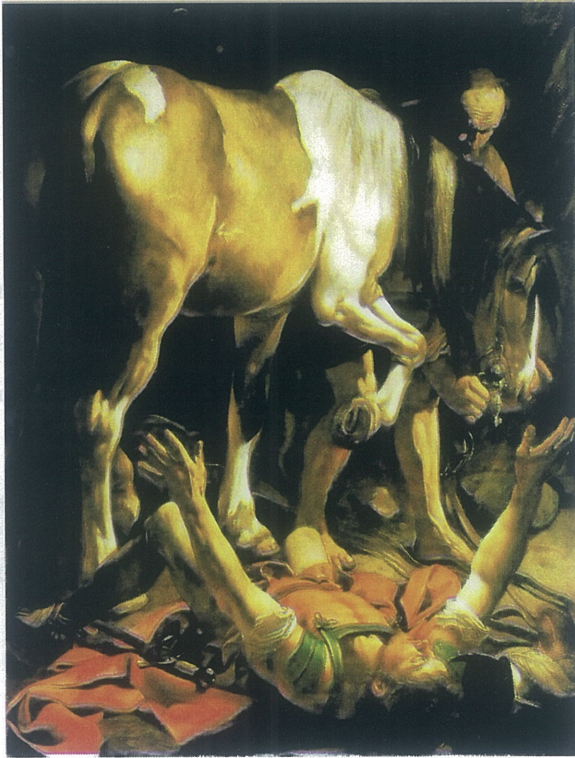
- **Mumun İlk Kullanımı:** Mumun tarih öncesi kullanımı, insanlığın ateşi kontrol etmeye ve aydınlatmaya başlamasıyla başlar. Erken insanlar, ateşi kontrol etmek için taşları, odun parçalarını ve bitki malzemelerini kullanırken, mum yapımı zamanla gelişmiştir.
- **Antik Medeniyetlerde Mum Kullanımı:** Antik medeniyetlerde mumlar genellikle ritüel ve dini törenlerde kullanılmıştır. Mısır, Yunan ve Roma gibi medeniyetlerde mumlar, tanrılara sunulmuş ve ayinlerde yakılmıştır. Bu dönemlerde mumlar genellikle hayvansal yağlar veya bitkisel yağlarla yapılmıştır.
- **Orta Çağ ve Rönesans Dönemi:** Orta Çağ boyunca, kilise ayinlerinde ve evlerde aydınlatma için mumlar yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Mum yapımı, bu dönemde el işçiliğiyle yapılmıştır ve mumlar genellikle balmumu veya hayvansal yağlardan yapılmıştır. Rönesans dönemiyle birlikte, mum üretimi ve kullanımı daha da yaygınlaşmış ve ticari açıdan önemli bir endüstri haline gelmiştir.
- **Sanayi Devrimi ve Modernleşme:** 19. yüzyılın başlarında, sanayi devrimiyle birlikte mum üretimi büyük ölçüde değişmiştir. Petrol ürünleri, özellikle parafin, mum üretiminde kullanılmış ve bu da mumların daha ucuz ve daha yaygın bir şekilde erişilebilir olmasını sağlamıştır. Mumlar, evlerde ve sokaklarda aydınlatma için hala önemli bir rol oynamıştır, ancak elektrikli aydınlatmanın gelişimiyle birlikte mum kullanımı azalmıştır.
- **Modern Kullanım ve Popülerlik:** Günümüzde, mumlar genellikle dekoratif amaçlar için kullanılmaktadır. Ev dekorasyonunda, dinlenme ve rahatlama ortamlarında, romantik atmosfer yaratmak için ve hatta dini ve spiritüel uygulamalarda kullanılmaktadır.

1.1.2.2.MUM İŞİĞİNİ ÇALIŞAN RESSAMLAR

1.1.2.2.1. ROMADA YENİ BAŞANGIÇLAR

Roma'da Kuzey İtalya'dan iki sanatçı-Annibale Carracci (1560-1609) ve Caravaggio (Michelangelo merisi, 1571-1610)- eski biçimlere yeni bir hayat kazandırmıştır. Daha sonraları birbiriyle uzlaştırılmaz ölçüde farklı iki eğiliminin kurucuları olarak gördükleri halde(idealizm ve natüralizm) her iki sanatçı yaşadıkları dönemde çoğu zaman aynı kişiler tarafından eşit ölçüde beğenirlerdi. Gerçekten de bir kilise avukatı, 1600'de Roma Santa Maria del Popolo Kilisesindeki mezar şapeli için Annibale Carracci'den bir atlar panosu ve Caravaggio'dan yan duvarlar için iki tablo ısmarlamıştı.

Bu iki tablodan biri olan (Aziz Palvus'un Din Değiştirmesi'nde) natüralizm, dini resimlerinde genellikle mevcut olan sembolizm tümüyle yerini almıştır. On altıncı yüzyıl Maniyeristlerinin çok sevdiği retorik antitezler ve şık "sanatsal figürler" den ise herhangi bir iz yoktur.

1.1 Caravaggio,Aziz Palvus'un Din Değiştirmesi, yak.1601. Tuval üzerine yağlıboya, 2.3x1.75 m. Santa Maria del Popolo,ROMA .

Caravaggio

Yüksek Rönesans kabul edilmiş, ancak idealizimi reddetmiş ; Yeni Ahit'te Hıristiyanlara zulmeden Saul'un mucizevi şekilde havariye dönüşümünün anlatışındaki doğrudan tavrı uygulamıştır. Aziz Palvus, burada sakalları yeni çıkmış kabasaba hatları olan genç bir adamdır; alacalı atını ise - çağdaşlarından bazılarından bazılarını şaşırtarak kırışık alını ve açılmış saçlarıyla Caravaggio'nun ilerleyen yıllarda yaptığı resimlerinde de öne çıkan - yaşlı bir köylü tipi tutmaktadır.

Kaba kumaşlar illüzyonist beceriye yansıtılmıştır. Ancak bu, sırf yapılmış olmak için yapılan bir natüralizm değildir. Tablo, sözleşmenin özellikle belirttiği gibi Aziz Palvus'un din değiştirmesinin " gizemini " resimlemektedir. Kolları ve elleri, onu körleştiren ve kalbine nüfuz eden ilahi ışığı kucaklamak için açılmıştır. Caravaggio, Aziz ignatus Loloya 'nın Manevi Alıştırmalar'da ruhani anlayışa erişmek için zihinden ziyade duylara verdiği öneminin kesinlikle farkındaydı ve tablosu, doğal ölçülerde ve aslında benzeyen figürlerde din değiştirmenin gizemine iştirak edilmesi için bir davettir. Önemli bir husus da, diz çökmüş vaziyette bakıldığında şapelin girişinde yarattığı son derece çarpıcı etkidir.

Resmini tamamlamasından sadece üç yıl sonra Hollandalı ressam ve yazar Karel van Mander (1548-1606) Caravaggio 'nun Roma'da yaptığı "dikkat çekici işler " hakkında bir rapor yaymıştır:

(Hugh Honour / John Fleming Dünya Sanat Tarihi s. 568.5699)

Canlı modellere yapılmadıkça tüm eserlerin bagatle yani çocuk işinden başka bir şey sayılmayacağına ve doğayı gözetmekten daha iyi hiçbir şey olmayacağına inanmaktadır. Bu, iyi bir netice almak yolunda kesinlikle yanlış sayılmaz. Çünkü gerçek modellerden bile yapılmış olsalar, desenlere göre resim yapmak tüm farklı renkleriyle doğayı izlemek ve yaşamla karşı karşıya gelmek kadar güvenilir değildir.

(Het – Schilder – Boeck, Haarlem 1604, çev. W. Friedlaender)

1.1.2.2.2. BAROK IŞIĞININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Barok dönemi, aydınlatma teknikleri açısından oldukça önemli bir dönemdir. Bu dönemde, ressamalar ve mimarlar, dramatik etkiler yaratmak ve izleyiciyi etkilemek için çeşitli aydınlatma tekniklerini kullanmışlardır. İşte Barok döneminin aydınlatma teknikleri hakkında genel bilgiler:

Chiaroscuro (Işık-Gölge Kontrastı): Barok dönemindeki en belirgin aydınlatma tekniği olan chiaroscuro, ışık ve gölge arasındaki kontrastı vurgular. Bu teknik, figürlerin hacmini belirginleştirir ve sahneye dramatik bir etki katar. Parlak bir ışık kaynağından gelen ışık, sahnedeki figürleri veya nesnelere aydınlatırken, diğer alanlar karanlık gölgelerle kaplanır. Bu şekilde, derinlik hissi ve dramatik etkiler yaratılır.

Işık Odakları ve Yönlendirme: Barok dönemi ressamaları, sahnede ışık odakları oluşturarak izleyiciyi belirli bir noktaya yönlendirirler. Bu, sahnenin önemli unsurlarını vurgulamak ve izleyicinin dikkatini odaklamak için kullanılır. Işık odakları genellikle figürlerin yüzlerine veya sahnedeki ana nesnelere yönlendirilir.

Aydınlatma ve Hareket: Barok dönemi ressamaları, sahnelerindeki ışık efektlerini kullanarak hareket ve dramatizm hissi yaratırlar. Özellikle, figürlerin ışığa doğru hareket ettiği veya ışığın etkisi altında değişen gölgelerin olduğu sahneler bu teknikle resmedilirdi. Bu, sahnenin canlılığını ve dinamizmini artırır. Bu aydınlatma teknikleri, Barok döneminin sanatında derinlik, dramatik etki ve duygusal yoğunluğun sağlanmasında kritik bir rol oynamıştır. Ressamlar, ışık ve gölgeyi ustalıkla kullanarak izleyiciyi eserin içine çeker

Candelabra ve Aydınlatma Aksesuarları: Barok döneminde, büyük saraylar ve kiliseler genellikle geniş candelabra (mumluklar) ve diğer dekoratif aydınlatma aksesuarlarıyla süslenirdi. Bu candelabra, genellikle kristal veya altın kaplama malzemelerden yapılırdı ve geniş mekânlarda ışığı yansıtarak aydınlatmayı artırırdı. Ayrıca, duvar aplikleri ve avizeler de sıkça kullanılırdı.

Kandil ve Fenerler: Barok döneminde, sokak aydınlatması için genellikle kandil ve fenerler kullanılırdı. Bu kandil ve fenerler, genellikle metal veya cam malzemelerden yapılmıştı ve mumlarla veya yağ lambalarıyla çalışırdı. Sokaklarda kullanılan bu aydınlatma araçları, geceyle ilgili güvenliği sağlamak ve sokakların aydınlatmasını sağlamak için önemliydi.

Aydınlatma Mekanları ve Mimari Tasarım: Barok döneminin mimarisi, aydınlatmayı etkili bir şekilde kullanmak için özenle tasarlanmıştır. Büyük saraylar, kiliseler ve kamu binaları, genellikle büyük pencereler ve kubbelerle donatılmıştır, bu da doğal ışığın içeriye daha fazla girmesini sağlamıştır. Ayrıca, iç mekanlarda da genellikle yüksek tavanlar ve büyük avlular bulunurdu, bu da aydınlatmayı artırıcı bir rol oynardı.

Dini Ayinler ve Aydınlatma: Barok döneminde, kilise ayinleri ve dini törenler için aydınlatma büyük önem taşımaktaydı. Mumlar ve ayinlerde kullanılan diğer aydınlatma araçları, dini atmosferi güçlendirmek ve ibadetin derinliğini vurgulamak için kullanılırdı.

Bu aydınlatma teknikleri ve aygıtları, Barok döneminin sanat ve mimarisindeki zenginlik ve gösterişin bir parçasını oluşturur. Mum ışığının etkileyici kullanımı, Barok döneminin sanat eserlerine derinlik, dramatizm ve görsel çekicilik katarak, bu dönemin sanatını benzersiz kılmıştır.

Barok döneminde, mum ışığıyla çalışan birçok ünlü ressam vardır. Bu ressamlar, dramatik aydınlatma ve gölgeleme tekniklerini ustalıkla kullanarak, eserlerine derinlik ve duygusal bir yoğunluk katmışlardır. İşte Barok döneminde mum ışığıyla çalışan ünlü ressamlar:

Caravaggio (1571–1610): İtalyan Barok ressamı Michelangelo Merisi da Caravaggio, belki de Barok döneminde mum ışığını en etkili kullanan sanatçıdır. Dramatik aydınlatma ve koyu gölgeleriyle tanınır. "The Calling of Saint Matthew" ve "The Supper at Emmaus" gibi eserleri, mum ışığının güçlü etkisini gösterir.

"Emmaus'ta Akşam Yemeği" (The Supper at Emmaus), Caravaggio'nun ünlü eserlerinden biridir. Bu tablo, İsa'nın çarmıha gerilmeden üç gün sonra iki havari ile Emmaus köyünde akşam yemeği yediği sahneyi tasvir eder.

Tabloda, İsa sağ tarafta otururken, yanında oturan iki havari onu tanımazlar. Bu anı fark eden İsa, ekmeğe kırarken gözlerini onlara doğru çevirir ve tanınır. Bu olay, İsa'nın ölümünden sonra dirilişini ve havariilere tekrar görünüşünü simgeler.

Caravaggio'nun tablosunda dramatik bir aydınlatma kullanılmıştır. İsa'nın üzerine düşen ışık, figürlerin ve nesnelerin gerçekçi detaylarını vurgular. Ayrıca, figürlerin ifadeleri ve duruşları, duygusal etkiyi artırır.

"The Supper at Emmaus," Caravaggio'nun dramatik aydınlatma tekniği ve gerçekçi figürleriyle dikkat çeken bir örneğidir. Bu tablo, İsa'nın dirilişini ve havarilere olan görünümünü anlatan klasik bir Hristiyan hikayesini güçlü bir şekilde yansıtır.

Georges de La Tour (1593–1652): Fransız Barok ressamı Georges de La Tour, özellikle mum ışığının etkisini resimlerinde ustalıkla kullanmıştır. Sade ve etkileyici kompozisyonlarıyla tanınır. "Magdalene with the Smoking Flame" ve "The Cheat with the Ace of Clubs" gibi eserlerinde, mum ışığının atmosferini mükemmel bir şekilde yansıtmıştır.

Rembrandt van Rijn (1606–1669): Hollandalı Rönesans ressamı Rembrandt, hem portrelerinde hem de tarihi sahnelerde mum ışığını ustalıkla kullanmıştır. Kendine özgü gölgeleme tekniğiyle tanınır ve ışık ve gölgeyi dramatik bir şekilde birleştirir. "The Night Watch" gibi eserlerinde, mum ışığının etkileyici atmosferini görebiliriz.

Bu ressamlar, Barok döneminin karakteristik özelliklerini ve duygusal yoğunluğunu mum ışığının gücüyle birleştirmişlerdir. Mum ışığının dramatik etkisi, onların eserlerini zamansız birer başyapıt haline getirmiştir.

1.1.2.3.4. CARAVAGGIO

Caravaggio (Gerçek adı: Michelangelo Merisi da Caravaggio), İtalyan Barok döneminin en önemli ressamlarından biridir. 1571 yılında Milan yakınlarında Caravaggio'da doğmuş ve 1610 yılında yaşamını yitirmiştir. Caravaggio'nun yaşamı ve çalışmaları hakkında detaylı bir bakış sunalım: Caravaggio'nun resim eğitimi, Milano'da bir ressamın yanında staj yaparak başlamıştır. Daha sonra Roma'ya taşınmış ve burada çalışmalarını sürdürmüştür. Roma'da sanat eğitimini Papa VII. Paul'un mücevherleri resmeden bir sanatçısı olan Cavaliere d'Arpino'nun yanında sürdürmüştür. Caravaggio'nun tarzı, dramatik aydınlatma, doğalizm ve gerçekçilikle tanınır. Büyük ölçüde Chiaroscuro tekniğini kullanmıştır; yani güçlü ışık-gölge kontrastlarına dayalı bir tarzı vardır. Tablolarında gerçekçi figürler ve sahnelerle birlikte yoğun bir duygusallık hissi yaratır. Caravaggio, tenebrizm olarak bilinen bir resim tarzını da

geliştirmiştir. Bu tarzda, figürler genellikle karanlık bir arka plana karşı güçlü bir ışıkla aydınlatılmıştır. Bu, Caravaggio'nun tablolarının dramatik etkisini artırır. Caravaggio'nun eserlerinin çoğu dini temalara sahiptir. Dinî figürler, azizler ve dini hikayeler sıkça resmedilmiştir. Özellikle, "The Calling of Saint Matthew" ve "The Supper at Emmaus" gibi tabloları, onun dini konulardaki ustalığını gösterir. Caravaggio'nun yaşamı oldukça çalkantılıydı. Sık sık tartışmalarla ve kavgalarla çevriliydi ve birçok kez hapis cezasına çarptırıldı. Bu durum, onun sanatını etkileyen bir faktör oldu ve bazı eleştirmenler, yaşamındaki bu zorlukların eserlerindeki yoğunluğu ve dramatizmi artırdığını iddia etmektedir. Caravaggio'nun en bilinen hikayelerinden biri, Caravaggio'nun bir rakibi olan Giovanni Baglione'nin sanatçıyı yasal olarak zan altında bırakan saldırgan bir eser çizmesi ve Caravaggio'nun intikam olarak Baglione'yi yaralamasıdır. Bu olaylar, Caravaggio'nun zorlu kişisel hayatının bir parçasıydı ve sanatçının ününü de etkiledi.

Caravaggio'nun eserleri, bugün hala dünya çapında bir hayran kitlesine sahiptir ve Barok dönemi sanatının en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilir. Dramatik ışık ve gölge kullanımı, gerçekçi figürler ve güçlü duygusal etkisiyle, Caravaggio'nun eserleri izleyiciler üzerinde derin bir etki bırakır.

Caravaggio'nun kariyeri, çoğunlukla Roma'da geçmiştir. Burada, döneminin en etkili sanatçılarından biri olarak tanınmıştır. Birçok önemli sipariş alarak Papalık Sarayı'nda ve Roma'nın diğer önemli kiliselerinde çalışmıştır. Ancak aynı zamanda, çalkantılı kişisel hayatı ve sık sık kavga etmesi nedeniyle birçok problemle karşılaşmıştır. Caravaggio'nun eserleri, genellikle kilise liderleri ve zengin tüccarlar tarafından sipariş edilmiştir. Kilise, Caravaggio'nun dini sahneleri ve azizleri resmetmesini talep etmiştir. Özellikle Roma'daki San Luigi dei Francesi Kilisesi ve Sant'Agostino Kilisesi'nde bulunan eserleri ünlüdür. Caravaggio'nun eserleri, sadece dini temalara odaklanmamıştır. Onun eserlerinde günlük yaşam sahneleri ve portreler de sıkça görülür. Bu sahnelerde bile, Caravaggio'nun dramatik aydınlatma tekniği ve gerçekçi figürleri dikkat çeker. Caravaggio'nun etkisi, ölümünden sonra da uzun süre devam etmiştir. Özellikle Hollanda ve İspanya'da, Caravaggio'nun tarzını benimseyen birçok ressam ortaya çıkmıştır. Caravaggio'nun gerçekçi ve dramatik tarzı, Barok sanatının gelişimine ve sonraki nesil ressamlar üzerinde derin bir etki bırakmıştır. Caravaggio'nun tarzı, döneminin bazı eleştirmenleri tarafından tartışmalı bulunmuştur. Bazıları, onun gerçekçi ve karanlık eserlerini ahlaki olarak uygunsuz bulmuşlardır.

Ancak günümüzde, Caravaggio'nun eserleri genellikle Barok döneminin en önemli ve etkileyici çalışmaları olarak kabul edilir.

Caravaggio'nun eserleri, bugün hala dünya çapında bir hayran kitlesine sahiptir ve Barok dönemi sanatının en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilir. Dramatik ışık ve gölge kullanımı, gerçekçi figürler ve güçlü duygusal etkisiyle, Caravaggio'nun eserleri izleyiciler üzerinde derin bir etki bırakır.

(1.2).The Calling of St. Matthew 1599-1600 .Tuval üzerine yağlıboya, 322 × 340 m.

San Luigi dei Francesi, Roma, İtalya

The Calling of Saint Matthew" (Aziz Mateos'u Arama), Caravaggio'nun ünlü eserlerinden biridir. Tam olarak 1599-1600 yılları arasında tamamlanmıştır. Eser, İtalya'nın Roma şehrinde bulunan San Luigi dei Francesi Kilisesi'nin Contarelli Şapeli'nde yer alır. Tablo, kilisenin duvarlarını süslemek için yapılan bir dizi tablodan biridir.

Tablonun tam adı "The Calling of Saint Matthew" olarak bilinir ve İsa'nın, vergi memuru olarak çalışan Aziz Mateos'u çağırdığı sahneyi resmeder. Tablo, Aziz Mateos'un sağ tarafında oturduğu bir odayı gösterir. İsa, diğer havarileriyle birlikte odaya girerken,

Mateos'u işini bırakmaya çağırır. Bu an, Aziz Mateos'un ilham alarak İsa'nın çağrısını kabul ettiği anı simgeler.

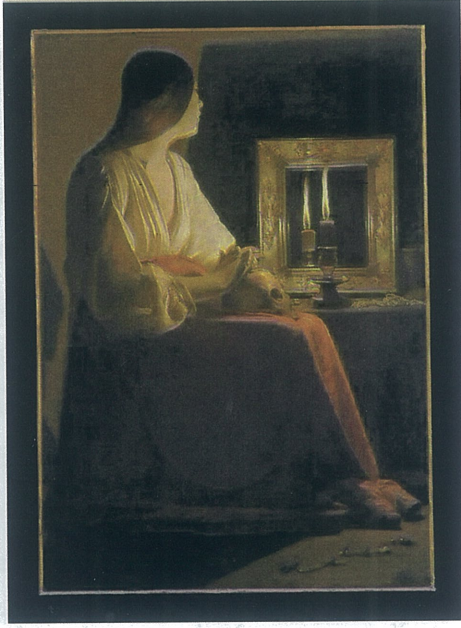
Caravaggio'nun bu tablosu, dramatik aydınlatma tekniği, gerçekçi figürleri ve duygusal yoğunluğuyla dikkat çeker. Işık-gölge kontrastları, tablonun etkisini artırırken, figürlerin ifadeleri ve duruşları, olayın önemini vurgular. Bu tablo, Caravaggio'nun dini sahneleri canlılıkla ve duygusal derinlikle resmetme yeteneğini gösterir."The Calling of Saint Matthew," Caravaggio'nun döneminin en önemli sanat eserlerinden biri olarak kabul edilir ve onun dramatik tarzının bir simgesi olarak görülür.

(1.3).Caravaggio Emmaus'ta Akşam Yemeği yak. 1601 . Tuval üzerine yağlı boya,141 cm × 196,2 cm (56 inç × 77,2 inç Ulusal Galeri LONDRA

"Emmaus'ta Akşam Yemeği" (The Supper at Emmaus), Caravaggio'nun ünlü eserlerinden biridir. Bu tablo, İsa'nın çarmıha gerilmeden üç gün sonra iki havari ile Emmaus köyünde akşam yemeği yediği sahneyi tasvir eder.Tabloda, İsa sağ tarafta otururken, yanında oturan iki havari onu tanımazlar. Bu anı fark eden İsa, ekmek kırarken gözlerini onlara doğru çevirir ve tanınır. Bu olay, İsa'nın ölümünden sonra dirilişini ve havariilere tekrar görünüşünü simgeler.Caravaggio'nun tablosunda dramatik bir aydınlatma kullanılmıştır. İsa'nın üzerine düşen ışık, figürlerin ve nesnelerin gerçekçi detaylarını vurgular. Ayrıca, figürlerin ifadeleri ve duruşları, duygusal etkiyi artırır.

"The Supper at Emmaus," Caravaggio'nun dramatik aydınlatma tekniği ve gerçekçi figürleriyle dikkat çeken bir örneğidir. Bu tablo, İsa'nın dirilişini ve havarilere olan görünümünü anlatan klasik bir Hristiyan hikayesini güçlü bir şekilde yansıtır.

(1.4) Georges de La Tour, Tövbe Eden Magdalen yak.1640.Tuval üzerine yağlıboya, 52 1/2 x401/4 inç (133,4 x 102,2 cm) **Galeri 622 Metropolitan Sanat Müzesi (Amerika Birleşik Devletleri)**

"The Repentant Magdalene" (Tövbekar Mecdelli), birçok sanatçı tarafından çeşitli dönemlerde tasvir edilmiş olan Mecdelli Meryem'in dini bir sahnesidir. Bu tablo genellikle Mecdelli Meryem'in tövbe ederek günahlarından pişmanlık duyduğu bir anı tasvir eder.

Tövbekar Mecdelli sahnesi, Hristiyan geleneğinde oldukça yaygın bir konudur ve birçok sanatçı tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır. Mecdelli Meryem, İsa'nın vaazlarına katılarak ve onun öğretilerini kabul ederek günahlarından arınma yolunu seçer. Bu sahne, dini metinlerde ve sanatta sık sık ele alınmıştır ve birçok ressamın ilgisini çekmiştir.

Her sanatçı, Tövbekar Mecdelli sahnesini farklı bir şekilde yorumlar ve tasvir eder. Kimi zaman Mecdelli Meryem, tövbesini ifade eden bir içsel dönüşümü gösterirken, diğer zamanlarda dini bir ritüel olan tövbenin sembollerini taşır. Tablodaki figürlerin ve sahnenin detayları, ressamın tarzına ve dönemin sanat anlayışına göre değişir.

Georges de La Tour'un "The Repentant Magdalene" tablosu da bu tema üzerine bir çalışmadır. La Tour'un tablosunda, Mecdelli Meryem'in yüzündeki ifade ve duruşu, içsel bir dönüşümü ve pişmanlığı yansıtır. Aydınlatma tekniğini ustaca kullanarak, figürü vurgular ve izleyiciye duygusal bir etki bırakır.

1.1.2.3.5. Georges de La Tour

Georges de La Tour, 17. yüzyıl Fransız Barok ressamlarından biridir ve özellikle karanlıkta aydınlatma tekniğiyle tanınır. La Tour'un hayatı hakkında çok fazla bilgi bulunmasa da, eserleri zamanla keşfedilmiş ve tanınmıştır. Georges de La Tour, 13 Mart 1593 tarihinde Lorraine'de (şu anda Fransa'nın bir parçası) doğmuştur. Gençliğinde resim eğitimi alması muhtemeldir, ancak öğretmeni hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Kariyeri boyunca özellikle Lorraine ve Fransa'nın diğer bölgelerinde çalışmıştır. La Tour'un eserleri genellikle aristokratlar ve dini liderler tarafından talep edilmiştir. Georges de La Tour, özellikle karanlıkta aydınlatma tekniğiyle bilinir. Bu teknik, Caravaggio'nun çalışmalarından etkilenmiş ve Caravaggio'nun chiaroscuro tarzını taklit etmiştir. La Tour'un eserlerinde, genellikle karanlık bir arka plana karşı aydınlatılan figürler ve nesnelere dikkat çeker. Bu, eserlerine bir tür gizem ve dramatiklik katar. La Tour'un eserleri genellikle dini temaları, portreleri ve gündelik yaşam sahnelerini içerir. Dini temalar arasında İsa'nın doğumu, azizlerin portreleri ve Mecdelli Meryem'in tövbesi gibi sahneler yer alır. Ayrıca, gündelik yaşam sahnelerinde de La Tour'un ustalığı ve duyarlılığı görülür. Georges de La Tour, 19. yüzyılda unutulmuş olsa da, 20. yüzyılda yeniden keşfedilmiş ve tanınmıştır. Özellikle karanlıkta aydınlatma tekniği ve dini temalarıyla öne çıkan eserleri, sanat tarihçileri ve eleştirmenler tarafından takdir edilmiştir. Bugün, La Tour'un eserleri dünya çapında tanınır ve değerlidir.

Georges de La Tour, Fransız Barok sanatının önemli bir temsilcisidir ve karanlıkta aydınlatma tekniğiyle yarattığı etkileyici eserlerle sanat tarihinde kendine sağlam bir yer edinmiştir.

(1.5.) Georges de La tour, Yeni Doğan Mesih, tuval üzerine yağlıboya 76 cm × 91 cm. Rennes Güzel Sanatlar Müzesi,Fransa

Georges de La Tour'un "Yeni Doğan Mesih" (İngilizce: "The Newborn Christ"), 1645 civarında yapılmış önemli bir tablosudur. Bu eser, La Tour'un dini temaları ustalıkla işlediği ve mum ışığının dramatik etkisini kullandığı eserlerinden biridir. Tablo, İsa'nın doğumunu tasvir eder. Meryem'in doğal bir duruşla yenidoğan İsa'yı kucağında tuttuğu görülür. Aziz Joseph ise ikisinin yanında, dikkatlice çocuğa bakar. Figürler, yumuşak ve dikkatle detaylandırılmıştır. La Tour, bu eserinde mum ışığını ustalıkla kullanarak odaklanmış bir aydınlık yaratır. Tablo, bir mumun alevinin çevresindeki karanlığı aydınlatarak figürlere ve sahneye odaklanmayı sağlar. Bu, La Tour'un en belirgin özelliklerinden biri olan dramatik aydınlatma tekniğinin mükemmel bir örneğidir. "Yeni Doğan Mesih", dini bir konuyu derin duygusallık ve mistisizmle ele alan La Tour'un en önemli eserlerinden biridir.

(1.6). Rembrandt Van Rijn , Gece Devriyesi 1642. Yağlı boya 363 cm× 437 cm. Rijksmuseum, Amsterdam

"Gece Devriyesi" (İngilizce: "The Night Watch"), Rembrandt van Rijn'in 1642'de tamamladığı ve bugün Amsterdam'daki Rijksmuseum'da sergilenen ünlü bir tablodur. Rembrandt'ın en tanınmış eserlerinden biri olan "Gece Devriyesi", 34 kişilik bir askeri birliğin canlandırıldığı büyük bir kompozisyonudur. Tablo, resmin ana figürlerinin komutan Frans Banning Cocq ve onun sağında yer alan ünlü kaleci Willem van Ruytenburch olduğu büyük bir sahneyi gösterir. Resimde, birlikleri harekete geçerken ya da bir görev için hazırlanırken tasvir edilmişlerdir. Arka planda ise birçok diğer asker ve sivil figür yer alır. "Gece Devriyesi"nin adı, resmin karanlık bir arka plan üzerinde canlandırılmasına rağmen, aslında bir gece sahnesini tasvir etmemesinden kaynaklanır. Tablo, 19. yüzyılda kir ve vernik katmanlarının temizlenmesi sırasında yanlışlıkla kararmıştır ve bu nedenle eskisi kadar parlak görünmez. Bununla birlikte, resmin atmosferi ve figürlerin dinamik hareketleri hala etkileyicidir. "Gece Devriyesi", Rembrandt'ın ustalığını ve ışık-gölge oyunlarını ustalıkla kullanma yeteneğini sergileyen önemli bir eserdir. Ayrıca, resmin detayları ve figürlerin canlılığı, Rembrandt'ın dönemindeki askeri ve sosyal atmosferi de yansıtır.

(1.1.2.3.6.) Rembrandt Van Rijn

Rembrandt van Rijn, 17. yüzyılın en önemli ressamlarından biridir ve sanat tarihinde büyük bir yere sahiptir. Rembrandt, 15 Temmuz 1606'da Leiden, Hollanda'da doğdu. Sanat eğitimine genç yaşlarda başladı ve Amsterdam'da ünlü ressam Pieter Lastman'ın yanında çalıştı. Kısa sürede başarı elde etti ve kendi stüdyosunu kurdu. Kariyeri boyunca, portreler, manzara resimleri, dini ve mitolojik sahneler üzerine çalıştı. Rembrandt'ın sanatındaki en belirgin özelliklerden biri, ışık ve gölgeyi ustalıkla kullanmasıdır. Aydınlatmayı kullanarak figürleri ve sahneleri dramatik bir şekilde vurguladı. Ayrıca, koyu renk paleti ve kalın boya tabakaları da onun tarzını belirleyen unsurlardır. Rembrandt, kariyeri boyunca birçok otoportre yapmıştır. Bu otoportrelerde, yaşlanma süreci ve iç dünyasındaki değişimlerle birlikte kendisini resmetmiştir. Otoportrelerindeki derinlik ve içsel ifade, onu diğer ressamlardan ayıran önemli özelliklerden biridir. Rembrandt'ın en ünlü eserlerinden biri olan "Gece Devriyesi", 1642 yılında tamamlanmış büyük boyutlu bir tablodur. Amsterdam'daki Rijksmuseum'da sergilenir. Bu tablo, bir askeri birliğin canlandırıldığı büyük ve dramatik bir kompozisyondur. Rembrandt, 4 Ekim 1669'da Amsterdam'da öldü. Ölümünden sonra, sanatı ve teknikleri birçok sanatçıya ilham verdi. Onun mirası, sanat tarihinde ve ötesinde büyük bir etkiye sahiptir.

Rembrandt van Rijn, sanat tarihinde önemli bir figürdür ve eserleri hala büyük bir hayran kitlesi tarafından takdir edilmektedir. (<https://www.freyartt.com/sanat-tarihi/rembrandt-kimdir-ve-eserleri-neler/>)

1.1.2.3.7. BAROK DÖNEMİNDE MUM IŞIĞI VE SANAT

Barok dönemi, mum ışığının sanatta önemli bir rol oynadığı dönemlerden biridir. Barok sanatı, ışık ve gölgeyi dramatik bir şekilde kullanarak derinlik ve duygusal etki yaratma konusunda ustalıkla bilinir. Mum ışığı da bu dramatik etkinin önemli bir parçası olmuştur. İşte Barok döneminde mum ışığının sanatta nasıl kullanıldığına dair bazı önemli noktalar:

Chiaroscuro ve Tenebrizm: Barok döneminde ressamlar, chiaroscuro ve tenebrizm gibi aydınlatma tekniklerini kullanarak dramatik etkiler yaratmışlardır. Bu tekniklerde, güçlü bir ışık kaynağından gelen ışık, figürleri veya nesnelere vurgularken, diğer alanlar karanlık gölgelerle kaplanır. Bu, sahnedeki derinlik hissinin artırır ve izleyicide güçlü duygusal tepkiler uyandırır.

Mum Işığının Sıcak ve Yumuşak Dokusu: Mum ışığı, Barok dönemi ressamlarının eserlerine sıcaklık ve yumuşaklık katar. Bu ışık kaynağı, figürlerin yüzlerini aydınlatırken yumuşak bir ışık dokusu yaratır. Bu, resimlerin atmosferini ve duygusal etkisini artırır.

Dini ve Mitolojik Sahnelere Uygulanması: Barok dönemi ressamları, mum ışığını genellikle dini sahnelerde veya mitolojik hikayelerde kullanmışlardır. Mum ışığı, bu tür sahnelerde mistik bir atmosfer yaratır ve izleyiciyi olayın içine çeker.

Güçlü Duygusal Etki: Mum ışığının kullanımı, Barok dönemi eserlerine güçlü bir duygusal etki katmıştır. Figürlerin yüzlerindeki ışık ve gölge oyunları, izleyicide derin duygusal tepkiler uyandırır ve eserin anlatısını güçlendirir. Bu özellikler, Barok dönemi sanatında mum ışığının önemini ve etkisini vurgular.

1.1.2.3.8 Barok Resim Sanatında Mum Işığı

Barok dönemde resim sanatında mum ışığı önemli bir rol oynamıştır. Barok sanatçılar, dramatik etkiler yaratmak için ışık ve gölge kullanımına büyük önem vermişlerdir. Mum ışığı, bu dönemde sıklıkla kullanılan bir aydınlatma kaynağıydı ve ressamlar, bu ışığın yarattığı derinlik ve dramatizmle eserlerine anlam katmayı amaçlamışlardır.

Caravaggio, barok dönemin en önemli ressamlarından biri olarak bilinir ve çalışmalarında dramatik ışık-gölge efektlerini ustalıkla kullanmıştır. Özellikle "Caravaggisti" olarak bilinen takipçileri ve etkilenen sanatçılar, onun ışık kullanımını benimseyerek eserlerinde güçlü kontrastlar yaratmışlardır.

Barok resimlerinde mum ışığının kullanımı, genellikle sahnelerin bir kısmını aydınlatmak ve diğer kısımları karanlıkta bırakmak suretiyle dikkat çeker. Bu, izleyicinin odaklanmasını istenen belli noktalara yönlendirmek için kullanılan bir tekniktir. Mum ışığı ayrıca sahnelerin atmosferini ve duygusal tonunu belirlemede de kullanılır; karanlık ve aydınlık arasındaki çarpıcı kontrastlar, eserin dramatik etkisini artırır. Barok döneminde, sanatçılar izleyicide güçlü duygusal tepkiler uyandırmak için dramatik etkiler arayışındaydılar. Mum ışığının kullanımı, bu dramatik etkiyi artırmak için önemli bir araçtı. Özellikle dini sahnelerde, figürlerin üzerine düşen mum ışığı, mistik bir hava yaratırken, dramatik anları vurgulamak için kullanılırdı. Mum ışığının yoğunluğu, resmin belirli kısımlarına odaklanmayı

sağlar. Sanatçılar, bu yöntemi kullanarak izleyicinin dikkatini belirli figürlere veya sahnelerin önemli detaylarına çekerlerdi. Bu, görsel hiyerarşiyi oluşturmak ve resmin anlatmak istediği hikayeyi vurgulamak için önemliydi. Barok dönemde, ressamlar doğal ve gerçekçi aydınlatma efektleri yaratmaya çalıştılar. Mum ışığının kullanımı, bu gerçekçi etkiyi sağlamak için ideal bir seçenektir. Bazı ressamlar, gerçek mumlar kullanarak canlı model çalışmalarını yaparlar ve bu da eserlerine daha doğal bir ışık hissi verirdi. Mum ışığı aynı zamanda barok resimlerinde görsel sembolizmin bir parçası olarak da kullanıldı. Mum genellikle yaşamın geçiciliğini simgelerken, ışık ve gölge arasındaki kontrastlar iyi ile kötü, günahkarlık ile kutsallık gibi karşıtlıkları vurgulamak için kullanılırdı. Mum ışığının etkili bir şekilde kullanılması, ressamın teknik ustalığını gerektirirdi. Işık ve gölge efektlerinin ustaca uygulanması, sanatçının görsel anlatısını güçlendirmek için önemliydi. Bu nedenle, barok dönemdeki ressamlar, ışık efektlerini ustalıklarla kullanarak kendilerini diğerlerinden ayıran bir tarz geliştirdiler.

(1.1.2.4.3.) MUM IŞIĞI VE DUYGUSAL ETKİLER

Barok dönemde mum ışığının kullanımı, duygusal etkiler yaratmak ve izleyicide derin duygusal tepkiler hissiyatlar vermek için önemli bir araçtı,

Mum ışığının kullanımı, resimlerde dramatik atmosferler yaratmak için yaygın olarak tercih edilirdi. Işık ve gölge arasındaki kontrastlar, sahnelerin derinliğini artırırken, izleyicilerin duygusal bir bağ kurmasını sağlardı. Özellikle dini sahnelerde, figürlerin üzerine düşen yumuşak mum ışığı, manevi bir atmosfer oluşturarak izleyicilere olayın önemini ve duygusal yoğunluğunu hissettirirdi.

Mum ışığının yumuşak ve sönük bir ışık kaynağı olması, bazı sahnelerde melankoli ve hüznün atmosferi yaratmak için kullanılırdı. Özellikle dini resimlerde, acı çeken figürlerin veya trajik olayların tasvir edildiği sahnelerde mum ışığı, duygusal yoğunluğu ve hüznü vurgulamak için etkili bir araçtı. Mum ışığının sönük ve titrek yapısı, izleyicilerin sahneden etkilenmesini ve empati kurmasını sağlardı.

Barok dönemdeki sanatçılar, duygusal teması olan sahnelerde mum ışığını kullanarak romantik ve tutkulu atmosferler oluştururlardı. Özellikle aşk, tutku ve duygusal yakınlık

temalarını işledikleri eserlerde, mumların yarattığı sıcak ve romantik ışık, izleyicilerin duygusal bir bağ kurmasını ve sahnede yaşanan tutkulu duyguları hissetmesini sağladı.

Mum ışığının yaratmış olduğu yumuşak ve titrek ışık hüzmesi, sahnelerde gizem ve merak duygularını artırır. Özellikle karanlık ve sönük ışık altında tasvir edilen figürler veya sahneler, izleyicilerde merak ve heyecan uyandırır. Mum ışığının yarattığı gölgeler ve yansımalar, sahnenin gizemini ve derinliğini artırarak izleyicilerin dikkatini çeker. Barok dönemdeki sanatçılar, dini sahnelerde mum ışığını kullanarak izleyicilere manevi derinliklerin ve ruhsal deneyimlerin sembolik bir ifadesini sunarlardı. Mum ışığının sıcaklığı ve yumuşaklığı, izleyicilerin manevi bir deneyim yaşamasını sağlarken, sahnede tasvir edilen manevi temaların gücünü vurgulardı. Bu noktalar, barok dönemde mum ışığının duygusal etkilerini ve izleyiciler üzerindeki derin etkisini açıklar.

Mum ışığının kullanımı, resim sanatında duygusal bir atmosfer oluşturmak ve izleyicilerin derin duygusal tepkiler yaşamasını sağlamak için güçlü bir araç olarak kullanılmıştır.

(1.1.2.5.1.) IŞIK VE GÖLGELERİN DRAMATİK KULLANIMI

Barok dönemi resim sanatında ışık ve gölgelerin dramatik kullanımı, sanatçıların duygusal etki ve derinlik yaratma amacıyla ustalıklarla kullandığı bir tekniktir. Barok resimlerde genellikle belirgin ışık ve gölge kontrastları görülür. Bu kontrastlar, figürlerin ve nesnelerin hacimlerini vurgulamak, sahnelerin derinliğini artırmak ve izleyicinin dikkatini odaklamak için kullanılır. Özellikle karanlık arka planlara karşı aydınlatılan figürler, sahnenin merkezine yerleştirilerek dramatik bir etki yaratır. Işık ve gölgelerin dramatik kullanımı, resimlerde manevi ve duygusal derinliklerin ifade edilmesine yardımcı olur. Özellikle dini sahnelerde, figürlerin üzerine düşen ışık hüzmesi veya karanlıkta kaybolan gölgeler, sahnedeki duygusal yoğunluğu ve manevi önemi vurgular. Bu, izleyicilerin sahnede yaşanan duygusal deneyimi daha derinden hissetmelerini sağlar. Barok resimlerde ışık ve gölgelerin dramatik kullanımı, sahnelerde hareket ve drama hissiyatını artırır. Özellikle figürlerin üzerine düşen ışık hüzmesi, hareketin ve dramatik anın vurgulanmasına yardımcı olur. Sanatçılar, hareketli sahnelerde ışığı dinamik bir şekilde kullanarak sahnedeki enerjiyi ve heyecanı artırırlardı. Işık ve gölgelerin dramatik kullanımı, resimlerin atmosferini belirler ve anlatıyı güçlendirir. Özellikle bir sahnenin ambiyansını ve karakterlerin duygusal durumunu yansıtmak için ışık ve gölgelerin ustaca kullanılması önemlidir. Bu, izleyicilerin sahnedeki atmosferi ve hikayenin anlatısını

daha iyi anlamasını sağlar. Dramatik ışık ve gölgelerin kullanımı, resimlerde gizem ve merak duygusunu artırır. Özellikle karanlık ve aydınlık arasındaki kontrastlar, sahnelerdeki gizemi ve heyecanı artırır. Sanatçılar, izleyicilerin dikkatini çekmek ve onları resmin içine çekmek için bu gizemli atmosferi ustaca kullanırlardı. Bu özellikler, barok dönemi resim sanatında ışık ve gölgelerin dramatik kullanımının önemini ve etkisini açıklar. Sanatçılar, bu teknikleri kullanarak izleyicilerde derin duygusal tepkiler uyandırmayı ve hikayelerini daha etkileyici bir şekilde anlatmayı amaçlarıydı.

Barok dönemindeki ressamlar, resimlerinde bir tiyatro sahnesi gibi dramatik etkiler oluşturmayı hedeflerdi. Bu nedenle, ışık ve gölgelerin kullanımıyla sahnelerin derinliği ve boyutu artırılır, figürler ve nesnelere arasındaki ilişkiler vurgulanırdı. Bu, izleyicilere resimdeki olayları bir sahne gibi görmelerini ve hikayenin dramatik yapısını daha iyi anlamalarını sağlardı.

Barok dönemi ressamları, ışık ve gölgeleri kullanarak ruhani ve manevi temaları ifade ederlerdi. Özellikle dini sahnelerde, figürlerin üzerine düşen aydınlık ışığı, ruhsal aydınlanma ve ilahi varlığın mevcudiyetini sembolize ederdi. Bu, izleyicilere manevi bir deneyim yaşattırken aynı zamanda sahnede tasvir edilen konunun derinliğini vurgular.

Barok dönemi ressamları, ışık ve gölgeleri kullanarak anlam yüklü detaylar eklerlerdi. Özellikle portrelerde veya dini sahnelerde, figürlerin üzerine düşen ışık, duygusal durumlarını ve içsel düşüncelerini yansıtılabildi. Aynı şekilde, gölgeler de figürlerin duygusal durumunu veya sahnenin atmosferini vurgulamak için kullanılırdı. Işık ve gölgelerin dramatik kullanımı, resimlerdeki dramatik etkiyi güçlendirirdi. Özellikle figürlerin ve nesnelere üzerine düşen ışık, sahnedeki odak noktalarını belirler ve izleyicinin dikkatini çeker. Bu, resimlerin daha etkileyici ve çarpıcı olmasını sağlarken aynı zamanda hikayenin anlatımını güçlendirirdi.

Barok dönemindeki ressamlar, ışık ve gölgeleri kullanarak eserlerine gizemli bir atmosfer kazandırıyorlardı. Özellikle karanlık arka planlar ve belirgin ışık hüzmeleri, izleyicilerde merak ve hayranlık uyandırır. Bu, resmin daha etkileyici ve çekici olmasını sağlarken aynı zamanda izleyicinin resmin içine çekilmesini sağlardı. Bu unsurlar, barok dönemindeki resim sanatında ışık ve gölgelerin dramatik kullanımının önemini ve etkisini açıklar. Sanatçılar, bu teknikleri kullanarak resimlerinde derinlik, duygu ve anlam katmayı amaçlıyorlardı.

(1.1.2.6.1) BAROK DÖNEMİNDE MUM IŞIĞI VE MEKAN TASARIMI

Barok dönemi, Avrupa'da 17. ve 18. yüzyıllar arasında büyük bir sanat ve mimari hareketi olarak bilinir. Bu dönemde, sanat ve mimaride aşırı dramatik etkiler, dinamik kompozisyonlar ve detaylı süslemeler ön plandaydı. Barok döneminin sanat eserlerinde, özellikle resimlerde ve mimaride, ışık ve gölgelerin dramatik kullanımı büyük bir öneme sahipti. Mum ışığının bu dönemde mekan tasarımında oynadığı rol, Barok tarzının temel unsurlarından biriydi ve bir mekanın atmosferini, derinliğini ve dramatik etkisini güçlendirmekte kilit bir rol oynamaktaydı.

Mum ışığının mekan tasarımındaki rolü, öncelikle atmosferin oluşturulmasında kendini gösterir. Barok döneminin mekanları, genellikle büyüleyici ve etkileyici bir atmosfere sahipti ve bu atmosferin oluşturulmasında mum ışığı kritik bir unsurdur. Özellikle dini mekanlar, saraylar ve tiyatro salonları, mum ışığının sıcak ve romantik bir ortam yaratmasını sağlayarak izleyicilere veya ziyaretçilere büyüleyici bir deneyim sunardı. Mum ışığının yumuşak ve titrek yapısı, mekanın duygusal havasını zenginleştirirken aynı zamanda gizemli ve mistik bir hava da yaratabilirdi.

Barok döneminde, mimari ve iç mekan tasarımında derinlik ve boyutun vurgulanması önemliydi. Mum ışığının kullanımı, mekanların derinliğini ve boyutunu artırarak izleyicilere geniş ve etkileyici bir alan hissiyatı verirdi. Özellikle büyük katedrallerde ve saray salonlarında, mum ışığının yansımaları ve gölgeleri, mekanın büyüklüğünü ve ihtişamını vurgulardı. Ayrıca, belirli noktalara odaklanmak için mumlar stratejik bir şekilde yerleştirilir ve böylece görsel hiyerarşi oluşturulurdu. Özellikle dini mekanlarda, sunak veya katedralin önemli unsurları, üzerlerine düşen ışıqla vurgulanarak izleyicinin dikkati çekilirdi.

Mum ışığının dramatik kullanımı aynı zamanda sanatsal detayların belirginleştirilmesine de yardımcı oldu. Barok dönemi mimarisinde ve iç mekan tasarımında detaylar ve süslemeler oldukça önemliydi ve mum ışığının yansımalarıyla daha etkileyici ve çarpıcı hale gelirdi. Özellikle yüksek tavanlar, sütunlar, kemerler ve heykeller, mum ışığının oyunuyla daha etkileyici bir hale gelir ve mekanın görsel zenginliğini artırırdı.

Sonuç olarak, Barok döneminde mum ışığının mekan tasarımındaki rolü, mekanların atmosferini zenginleştirmek, derinliğini artırmak ve dramatik etkisini güçlendirmek için kritik

bir öneme sahipti. Mum ışığının yumuşak ve titrek yapısı, bu dönemin mekanlarında gizemli bir hava yaratırken aynı zamanda izleyicilere ve ziyaretçilere unutulmaz bir deneyim sunuyordu. Bu nedenle, Barok döneminin mimari ve iç mekan tasarımında mum ışığının kullanımı, bu tarzın temel özelliklerinden biri olarak kabul edilir ve bu döneme özgü görsel zenginliği ve dramatik etkiyi güçlendirir.

Diğer birçok üslup isimleri gibi “barok” da ilk defa eleştirel bir karalama olarak kullanılmıştır termin 16 yüzyılın iki kelimesinden türetilmiş ilginç bir etimolojisi vardır. italyanca'da barocco dolambaçlı ve drift ortaçağ gösteriş merakına atfına bulundururken, Portekizce barocco şekli bozuk İnci anlamındadır. Her iki kelime de kuraldan ayrılığa işaret ettiğinden 18 .yüzyıl kuramcıları bu kelimeleri saflığını yitirmiş ve akıl dışı görülen sanat eserlerini, özellikle de mimarisini tasvir etmek için kullanmışlardır .Daha sonraları küçültücü manasından sıyrılan bu terim 17. yüzyıl sanatının sık dokunmuş örgüsünden tek bir akımı ayırıp nitelendirmek için hala kullanılmaktadır dini heyecan ve dinamik enerji ile Coşkun bir süsleme zenginliğinin hakim olduğu bu akım Roma'da belirtip tüm Avrupa'ya ve Amerika ile Hindistan'daki Avrupa kolonileri dahil dünyanın başka bölgelerinde yayılmıştır barok ile 17.yüzyılın örneğin natüralist ve “Klasist “ denilen diğer üslupları arasındaki ayrımı tanımlamak kolay değildir yüzeysel farklılıklara rağmen bu üslupların derinlere inen benzerlikleri vardır ve 17.yüzyıl sanatı en iyi şekilde bir bütün halinde ve değişik üslup itiklerinin kaynaştığı bir rabita olarak anlaşılabilir özü bakımından da en büyük Avrupalı sanatçıların aralarında bulunduğu güçlü iradeli şahsiyetler tarafından yaratılmıştır. (Dünya sanat tarihi 572-573.s)

(1.7) Petrus van Shendel, Market by Candlelight, Lahey'deki Pazarlar 1869 Tuval üzerine yağlıboya 2048x 1767

(1.1.2.6.2) BAROK MİMARİDE AYDINLATMA

Barok mimaride aydınlatma, mekanın atmosferini belirlemede ve dramatik etki yaratmada kritik bir rol oynamıştır. Bu dönemde, mimarlar aydınlatmayı dikkatle planlayarak mekanın içinde ve dışında derinlik, boyut ve atmosfer oluşturmuşlardır. Barok mimarideki aydınlatmanın önemini ve kullanımını açıklayan bir metin aşağıdadır:

Barok dönemi, Avrupa'da 17. ve 18. yüzyıllarda egemen olan bir sanat ve mimari tarzıdır. Bu dönemde, mimarlar ve iç mekan tasarımcıları, mekanların etkileyici ve gösterişli bir atmosfer kazanması için aydınlatmayı ustalıkla kullanmışlardır. Barok mimaride aydınlatma, mekanın genel tasarımında ve detaylarında önemli bir unsurdur ve mekanın atmosferini, boyutunu ve dramatik etkisini güçlendirmek için çeşitli tekniklerle entegre edilmiştir.

Aydınlatmanın belirli bir mekanın atmosferini ve duygusal etkisini belirlemede kritik bir rol oynadığı Barok mimaride, dikkatlice planlanmış bir ışıklandırma sistemi kullanılmıştır. Özellikle dini yapılar, saraylar ve tiyatro salonları gibi büyük ve görkemli yapılar, aydınlatmanın özenle planlanması ve uygulanmasıyla etkileyici bir atmosfer kazanmıştır. Bu mekanlarda, aydınlatma hem pratik bir işlevi yerine getirmiş hem de görsel bir etki yaratmıştır.

Barok mimaride aydınlatmanın önemi, mekanın içinde ve dışında derinlik ve boyut hissini artırmak için kullanılmasıyla açıkça görülebilir. Özellikle büyük kubbeli kiliseler ve saraylar, yüksek tavanlar ve geniş salonlar, aydınlatmanın ustalıklı kullanıldığı mekanlar arasındadır. Büyük pencereler, kubbe altındaki kandil ve avizeler, iç mekanlara doğal veya yapay ışık sağlayarak mekanın genişliğini ve yüksekliğini vurgulamış ve görsel bir etki yaratmıştır.

Dramatik etki yaratma amacıyla Barok mimarisinde kullanılan aydınlatma, gölgelerin ve kontrastların dikkatlice planlanmasıyla güçlendirilmiştir. Özellikle dini sahnelerde ve tiyatro salonlarında, ışık ve gölgelerin dramatik etkisi, mekanın atmosferini ve hikayenin anlatımını güçlendirmiştir. Aydınlatmanın yoğunluğu ve yönü, izleyicinin dikkatini belirli noktalara odaklamak ve sahnenin önemli unsurlarını vurgulamak için dikkatle seçilmiştir.

Sonuç olarak, Barok mimaride aydınlatma, mekanın atmosferini belirlemede ve dramatik etki yaratmada kritik bir rol oynamıştır. Mimari detayların belirginleştirilmesi, derinlik ve boyut hissini artırılması ve atmosferin güçlendirilmesi gibi çeşitli amaçlarla kullanılan aydınlatma teknikleri, Barok mimarisinin görsel zenginliğini ve dramatik etkisini güçlendirmiştir. Bu dönemin mimari eserlerindeki aydınlatmanın ustalığı, günümüzde bile hayranlık uyandırmaktadır.

2.1 UYGULAMA RAPORU VE UYGULAMA ÇÖZÜMLEMESİ

Sevil KAYA, çalışmalarında barok döneminden esinlenerek kendi iç dünyasında düşüncelerini, duygularını, hislerini yansıtmak istemiştir. Barok dönemde kullanılan (Chiarobcuro) tekniğini yansıtmıştır. Eserde duygusal derinlik, dramatik etki ve gösterişli detaylarla karakterize edilen eserler yaratılmıştır. Mum ışığı, barok dönemde önemli bir rol oynamaktadır, hem aydınlatma amacıyla kullanılmış, hem de derin sembolizmiyle eserlere anlam katmıştır. En basitinden kullanılan gaz lambası, eşarp, kitap kendi işlevi dışında izleyiciyi, bir anın, durumun içine çekmek için kullanılmış ve esere aktarmıştır. Boya ve tonlar kullanılan (Chiarobcuro) Tekniği, izleyiciyi etkisi altına almak ve düşünce oluşturmuştur. Malzemeler tuval üzerine kullanılarak geleneksel tuval anlayışını devam ettirmiş boya kullanımı olarak yağlı boya tercih edilerek hem renklerin parlaklığını hem de oluşturmak istediği formu rahatça kullanabilmiştir. Fırça vuruşlarını oldukça dikkatli, boyayı fırça yardımıyla uygulamıştır.

Eseri yaparken (ışık gölge ile nesnelerin birbirine göre ön arka ilişkisidir). Günlük hayatta kullandığı malzemeleri renk, ışıkla form kazandırmıştır. Boyayı (Chiarobcuro) tekniğini uyguluyarak barok döneminden iham alınmıştır.

Resim 8: Düz teknik, Yağlı Boya,100x70

Resim 9: Düz teknik, Yağlı Boya,100x70

KAYNAKÇA

Akpınar, E. N. (2017). Max Weber'in "Protestan Meslek Ahlakı" argümanı izleğinde Rembrandt'ın "Üç Ağaç"ı. Sanat Tarihi Yıllığı, 26, 1-22.

Balcı, A. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma, yöntem, teknik ve ilkeler. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Cömert, B. (2019). Mitoloji ve ikonografi. Ankara: De Ki Basım Yayın.

Dickerson, M. (2021). A'dan z'ye sanat tarihi. (Çev. Orhan Düz) İstanbul: Say Yayınları.

Hasanoğlu, T. A. (1996). Barok çağ ve içindeki ışık Rembrandt. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim-İş Eğitimi Ana Sanat Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

İncirkuş, B. (2020). Portre resimlerinin yapıma amaçları. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 65, 34-49.

Gombrich, E. H. (1997). Sanatın öyküsü. (Çev. Erol Erduran ve Ömer Erduran) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Karasar, N. (1998). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın.

Krausse, A. C. (2005). Rönesanstan günümüze resim sanatının öyküsü. (Çev. Dilek Zaptıoğlu) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Ormiston, R. (2020). Rembrandt, 500 görsel eşliğinde yaşamı ve eserleri. (Çev. Mehmet Barış Albayrak) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İpşiroğlu, N. ve İpşiroğlu, M. (2017). Oluşum süreci içinde sanatın tarihi. İstanbul: Hayalperest Yayınevi. Öndin, N. (2020). Barok resim ve heykel sanatı. İstanbul: Hayalperest Yayınevi. Rembrandt, "Self Portrait at the Age of 34"

(<https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/rembrandt-self-portrait-at-the-age-of34#> Erişim tarihi: 07.05.2024) Rembrandt, "Herman Doomer (ca. 1595-1650)", 1640, (<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/437392>

<https://www.freyartt.com/sanat-tarihi/rembrandt-kimdir-ve-eserleri-neler/>

Öndin, N., Barok Resim ve Heykel Sanatı, Hayalperest Yayınevi, İstanbul, 2018

Arseven, C. E., Sanat Ansiklopedisi, Cilt IV, Milli Eđitim Basımevi, İstanbul, 1975.

“Hygrometric” Maddesi, Wordnik, <https://www.wordnik.com/words/hygrometric>, (Erişim Tarihi: 6 Mart 2019)

Liken” Maddesi, <http://www.tdk.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 5 Mart 2019)

“Presbytery” Maddesi, Encyclopaedia Britannica, <https://www.britannica.com/topic/presbytery-cathedral-architecture>, (Erişim Tarihi: 1 Nisan 2019)

"The Paintings of the Casa Vasari in Arezzo", Explorations in Renaissance Culture, Vol. 11, 1985, s. 53-72.

(Dünya sanat tarihi 572-573.s)

“ Dünya sanat tarihi 573-580.s)

"The Art of the Baroque: Painting and Sculpture in the 17th Century

"Georges de La Tour: Master of Light" - Metropolitan Museum of Art